

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Dato: 30.12.2011
Vår ref.: 11-834
Deres ref.:

Høring - tiltak for å forebygge og avdekke misbruk av velferdsordninger

Innledning

Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO) viser til høring vedrørende forebygging og avdekking av misbruk av velferdsordninger.

Ved en inkurie har ikke FNO levert en høringsuttalelse ved fristens utløp, men vi sender allikevel vårt innspill som vi håper kan være et bidrag inn i den videre behandlingen av saken.

Innspill til høringsnotatet

Vi har valgt å kommentere noe få områder i høringsnotatet og henfører våre kommentarer direkte til enkeltavsnitt.

Fra høringsnotatet hitsettes:

"Legitimasjonsplikt ved krav om trygdeytelser

Det antas at stønadstaker allerede i dag har plikt til å legitimere seg når det fremmes krav om ytelser mv. Praksis har imidlertid til dels vært nokså lemfeldig på dette punktet. Det er grunn til å tro at misbruk av ytelser i noen tilfeller kan hindres ved at det kreves legitimasjon når krav om ytelser fremmes eller når det innhentes erklæringer av betydning for retten til ytelser. Det bør vurderes å tilføye et nytt fjerde ledd i § 21-3 med henblikk på å presisere legitimasjonsplikten, der det også presiseres at plikten til å legitimere seg gjelder i forhold til leger eller andre som vedkommende har kontakt med for at legen mv. skal avgjøre erklæringer eller uttalelser til Arbeids- og velferdsetaten."

Vi har følgende kommentar til denne problemstillingen:

Finansnæringen er underlagt et strengt regime i forhold til norsk hvitvaskingslovgivning der det settes konkrete krav til at næringen som sådan skal søke å verifisere rett identitet på de som næringen samhandler med (kjenn din kunde). Disse kravene er satt for å forebygge og avdekke forsøk på hvitvasking og næringen ser dette arbeidet i forbindelse med kriminalitetsforebygging på et samfunnsnivå. Det er godt kjent at identitetsmisbruk og dokumentforfalskning er et stort og økende problem i det norske samfunn. Det er også avdekket flere saker de siste år der det har vært benyttet falske og fiktive identiteter for å bedra landets trygdeordninger.

Med hensyn til dette mener næringen det skal være et åpenbart krav at det kreves legitimasjon ved søknad om ytelser. Det virker lite fornuftig at det settes slike krav til andre samfunnsaktører der man ikke mottar ytelser / økonomiske midler, mens det da ikke settes slike krav når en person faktisk søker om å motta økonomiske midler over en periode.

Det bemerkes videre at et krav om at det fremvises legitimasjon i seg selv ikke vil virke tilfredsstillende / hensiktsmessig dersom det ikke også settes klare krav til at den fremviste dokumentasjonen faktisk skal underlegges en form for kontroll og verifisering. Dette er krav som må settes til saksbehandlere. Optimalt sett bør det i denne sammenheng også fastsettes klare og konkrete rutiner og prosedyrer som definerer hva en slik verifisering skal innebære.

Videre hitsettes fra notatet:

”Det synes videre grunn til å tilføye et nytt fjerde ledd i folketrygdloven § 21-4 om at leger mv. skal kreve at det framvises gyldig legitimasjon ved undersøkelser eller lignende med henblikk på erklæringer eller uttalelser til Arbeids- og velferdsetaten, og at det skal gå fram av erklæringer mv. at pasienten har legitimert seg.”

Vår kommentar er som følger:

Her bør det også tas hensyn til hvilken utforming slike attester og uttalelser skal ha. Det bør vurderes hvorvidt disse skal underlegges et ensartet format, samt om slik dokumentasjon bør inneha adekvate sikringer som sikrer dokumentasjonen mot manipulering. Videre bør det være tilstede fastsatte rutiner for å bekrefte at utstedelse har funnet sted, samt at bæreren av dokumentet er rette innehaver. Det må til slutt også være definert hvilken hensikt fremvisning av legitimasjon for en lege har. Det tenkes da på hvorvidt en lege har kunnskap til å definere hvorvidt fremvist dokumentasjon er genuin, eller hvorvidt legen har verifisert fremvist dokumentasjon opp i mot aktuell historikk eller tilgjengelige registre.

Avslutningsvis vil vi kommentere høringsnotatets kapittel 5.2 Departementets vurdering og forslag.

Fra notatet hitsettes:

"Riktig identitet er som nevnt en forutsetning for at det gis rett ytelse til rett person. Dette gjelder i alle de sammenhengene som ligger forut for det endelige vedtaket om å tilstå en ytelse, og det vil også ha gyldighet ved etterfølgende kontroll.

Etter departementets syn må et krav om å legitimere seg ved framsetting av krav om ytelser kunne innfortolkes allerede i gjeldende regler. Etter folketrygdloven § 21-3 plikter kravframsetter "å gi de opplysninger og levere de dokumenter som er nødvendige". Det må derfor uten videre kunne kreves at vedkommende framviser pass, førerkort eller bankkort. Det reiser seg imidlertid straks spørsmål om unntak, for eksempel når saksbehandler kjenner vedkommende eller situasjonen er slik at vedkommende ikke har gyldige dokumenter som viser identiteten (utløpt pass etc.)."

Vår kommentar er:

Det henvises her til at vedkommende skal kunne benytte pass, førerkort, eller bankkort. Det er ønskelig å bemerke at av disse nevnte dokumenter, så er det kun pass som er utstedt på et dekkende grunnlag med hensikt å dokumentere en persons identitet. Passet er vårt nasjonale ID-dokument utstedt av statlige myndigheter. Til tross for at det erkjennes at det vil være lite hensiktsmessig for den enkelte å bære dette dokumentet med seg, så må det da også konkretiseres hva som er "riktig dokumentasjon". Myndighetene er nødt til å fastsette krav til rett dokumentasjon basert på hvilke forutsetninger og intensjoner utsteder har hatt ved utstedelsen.

Et førerkort er utstedt av Vegdirektoratet for å dokumentere en persons rett til å føre et kjøretøy og er ikke utstedt for å være et identifikasjonsdokument. Det er kjent for næringen at førerkort nå også skal endres i sitt format, slik at de i fremtiden ikke vil oppfylle de lovlige krav til å kunne benyttes som et legitimasjonsdokument.

Et bankkort med bilde er utstedt av en privat aktør for å forenkle kundes forhold til egen bank. Dette kortet skal i utgangspunktet kunne benyttes i kundens samhandling med banken. Næringen mener det er vesentlig at myndighetene anerkjenner det faktum at næringen som sådan ikke har tilgang til de nødvendige nasjonale registre for å kunne verifisere rett identitet slik den burde vært verifisert for å kunne utstede et dokument som skal kunne benyttes som et legitimasjonsdokument i samtlige samfunnssamhandling. Videre har ikke næringens ansatte den nødvendige kompetanse, eller utstyr som gjør det mulig for næringen å fylle en slik myndighetsoppgave pr. i dag.

Næringen ønsker at myndighetene tar ansvaret for å dekke landets borgere sitt behov for å kunne legitimere seg under den daglige samfunnssamhandlingen ved å iverksette implementeringen av det nasjonale ID-kort. Slik det er i dag er det intet fastsatt nasjonalt

regime som legger til rette konkrete premisser for verifisering av rett identitet før utstedelse. Myndighetene tillegger annen dokumentasjon mer notoritet enn utsteder har hatt til hensikt.

Avslutning

Med bakgrunn i de ovennevnte kommentarene håper vi at dere har fått nyttige innspill i forbindelse med det videre arbeidet med denne problemstillingen. FNO har stor kompetanse på legitimasjon - og identitetskontroll, og vil ved behov mer enn gjerne være en aktiv bidragsyter i det videre arbeidet på dette området.

Med vennlig hilsen

Finansnæringens Fellesorganisasjon

Geir Trulserud

Direktør